

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. IV. Quæ gratia sit majus beneficium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

Corozain, ve tibi Bethsaida, quia si in Tyro & Sidone facte essent virtutes, quae facte sunt in te, utique in cilio & cinere poenitentiam egissent. Sic etiam Ezechielis 3. vers. 5. ait ei Deus: Non ad populum profundum sermonis tui mitteris, &c. & si ad illos mittereris, ipsi audirent te, domus autem Israel nolunt audire te, quia nolunt audire me.

IV. Tyrii & Sidonii cum eadem gratia credidissent, cum qua noluerunt credere Iudaei.

Hinc ergo habemus cum gratia aequali hos converti non alios. Tyrii enim & Sidonii cum eodem plane auxilio credidissent, & poenitentiam egissent, quo haec praestare noluerunt Iudaei, alioqui reprehendi jure non potuissent, quod aliis credentibus ipsi credere noluerint: & sane cum juxta nos, natura gratiae si ita movere ad consensum, ut stare nihilominus possit cum dissensu, nulla videtur ratio, cur unus ei consentire nequeat, alio dissentiente, aut cur etiam in eodem homine eadem gratia nunc non possit esse efficax, nunc inefficax. Imò haec quae dixi, vera videntur, non solum si merè spectetur physica entitas auxilii, sed tota etiam collectio circumstantiarum in quibus confertur.

V. Quamvis consensus habendus per auxilium pendat à nostra cooperatione, Deus tamen proprie facit ut faciamus

Dices primò: ergo efficacia auxilii pendet à nostro consensu; ergo Deus non facit ut faciamus, sed potius facimus quia volumus, hoc tamen aperte videtur contra Scripturam & Patres qui peculiari efficaciae auxilii tribuunt consensum, quam peculiarem efficaciam non habet ille, qui non convertitur. Respondetur: ex eo quod effectus habendus per auxilium pendat à nostra cooperatione & consensu, nil obstat quo minus propriissime dicatur Deus facere ut faciamus: ipso facto enim quod det auxilium illud, quod videt habiturum tunc effectum, seu (quod eodem recidit) quicum praevidet voluntatem nostram cooperaturam, est hic & nunc causa cur convertamur, cum si, ut potuit, aliud auxilium dedisset non fuisset consensus. Inducitur ergo in praesenti ad consentiendum voluntas à suavione gratiae praevientis, quae proinde est causa moralis consensus. Nec aliud quam hoc volunt Patres. Hac etiam ratione intelligitur, quo pacto Deus specialiter eorum misereatur, quorum vult misereri, & alios induret, dando scilicet vel non dando auxilium illud, quod hic & nunc novit habiturum effectum, quod sine dubio moraliter loquendo est multò majus beneficium, ut ostensum est supra.

Quo sensu quorundam misereatur Deus, quosdam inducit.

VI. Deus primario, & in genere causa moralis nos discernit.

Dices secundò: hinc sequi hominem se discernere contra illud Apostoli, *Quis te discernit*: Respondetur negari non posse quin homo physice, secundario, & minus principaliter se discernat, & voluntate ut aiunt pedissequa; haec enim est natura actus liberi, ut nisi voluntate liberè consentiente, haberi non possit, at verò in genere causae moralis & primario Deus nos discernit, dando scilicet gratiam in iis circumstantiis, in quibus eam videt habituram effectum, ac proinde quod cogitatio illa ita suadeat, ut persuadeat illi est tribuendum.

VII. Qua ratione verba illa Apostoli, *Quis te discernit*, exponat S. Augustinus.

Locum verò hunc Apostoli, *Quis te discernit* S. Augustinus de praedestinatione sanctorum cap. 5. hoc modo contra Pelagianos & Semipelagianos exponit, ut sensus sit neminem se discernere per fidem, aut bona opera, Dei gratiam praevientia, ut volebant ipsi, seu ex solis naturae viribus facta. Quod verò homo secundario, physice, & executive se discernat, nihil est contra Patres, ut optimè declarat Suarez lib. 3. de auxiliis, cap. 20. num. 11. Imò Scriptura & Patres hoc modo frequenter loquuntur, ut notat Suarez ibidem; sic enim jubet Scriptura, ut separemus nos à malis, ut rectas faciamus vias nostras, ut faciamus nobis cor novum,

ut nos sanctificemus, vivificemus, emundemus, ut efficiamur vasa in honorem, & alia hujusmodi, quibus verè & in re boni discernuntur à reprobis.

Dices tertio: saltem posset is, qui consentit, gloriari praeter alio, qui non consentit, gratia enim est aequalis in utroque, ut supponimus, unde & sibi tribuere posse videtur, quod gratiam Dei reddiderit efficacem. Respondetur hominem illum gloriari quidem posse, sed in Domino, cui scilicet debet, quod tale auxilium habeat, cui de facto sit consensus, cum & illud negare ei Deus potuisset, & aliud concedere, quod si habuisset, consensus non fuisset. Non tamen gloriari is ita poterit, quasi suis viribus credidisset, convertisset se, poenitentiam egisset &c. nec quod merè proveniat ab illius libertate, nisi ut adjuvata per gratiam, sine qua non consentiret. Unde semper dicere debet, *Non ego, sed gratia Dei mecum*, verè tamen operatio illa est bona, ac laude & gloria digna: quare si voluerit gloriari, modo tamen jam dicto, non erit insipiens, veritatem enim dicet, ut ait Apostolus primò ad Corinthios 15. & 2. ad Corinthios 10. Ratio est; gloriari enim de aliquo opere, nihil aliud est quam ratione illius existimare se laude aliqua & gloria dignum, quod verum est licet non semper expedit ob metum praesumptionis, quae optimè declarat Suarez citatus, num. 13. & 14.

VIII. Qui gratia consentit, potest gloriari, sed in Domino.

Quid sit de opere aliquo gloriari.

Addo cum veritate semper dici posse, ac debere dexteram Domini fecisse hanc virtutem, nam in morali aestimatione hominum totum jure tribuitur Deo, utpote qui ita hominem illum ex sua bonitate vocavit, ut consentiret, cum, ut ostensum est, potuisset contrarium. Quare licet physice homo simul cum gratia Dei adjuvante producat consensum, hoc enim exigit natura actus liberi, id nihilominus totum physicum Deo hanc gratiam excitantem & cogitationem potius quam aliam immitenti, merito ascribi potest, quae de facto efficit, ut consentiat, cum alia dari potuisset, ut dixi, cui non fuisset consensus. Non tamen proprie gloriari potest is, qui gratiae consentit, praeter alio qui non consentit; si enim constituti fuissent in aliis circumstantiis, etiam aequalibus, quas Deus videt possibiles, hic consensisset, altero dissentiente, hoc enim suadet naturae humanae mutabilitas & inconstantia omnibus communis. Et per haec patet ad objectiones Jansenii.

IX. Dicit semper debet, Dextera Domini fecit virtutem.

Totum Deo in hoc negotio jure est attribuendum.

Qui consentit, gloriari non potest praeter alio qui non praestitit consensum.

SECTIO QUARTA.

Qua gratia sit majus beneficium.

SECUNDA Conclusio: non solum is qui aequali auxilium accipit cum altero, sed etiam qui minus, si tamen ei consentiat, recipit majus beneficium, quam alter, qui majus & entitative perfectius habuit auxilium: ita communis sententia, & ex parte probatum est supra, ubi ostendimus gratiam efficacem meliorem esse inefficace. Probatur ulterius: Deus namque in Scripturis specialiter semper misereri eorum dicitur, quos convertit, imò & manifestum indicium est majoris benevolentiae dare illa auxilia, quae videt habitura effectum, quam illa quae videt effectum non habitura, illa enim media, licet entitative minus praestantia, sunt tamen hic & nunc ob suam bonitatem utilem in ordine ad hunc finem consequendum, alii merito praeferenda, non aequalibus tantum in entitate, sed etiam perfectioribus, per quae de facto consensus non esset eliciendus.

I. Gratia physice melius interius est majus beneficium gratiae interiore.

Ad ulte

II. Beneficium duobus modis sumitur, materialiter & formaliter.

Ad ulteriorem verò conclusionis declarationem notandum, beneficium dupliciter sumi, materialiter & formaliter: beneficium materialiter sumptum, in ipsa entitate auxilii situm est, & consequenter auxilium sufficiens seu incongruum potest esse tantum beneficium materialiter ac congruum. Beneficium verò formaliter sumptum includit ulterius ex parte dantis, saltem cognitionem rei datæ, qui enim daret aliquid casu, vel gemmam, nesciens esse gemmam, sed autumans esse vitrum, non conferret propriè beneficium, nec daret gemmam formaliter, sed vitrum; nec enim valor gemmæ est ipsi voluntarius, sed tantum valor vitri.

III. Beneficium formaliter præter cognitionem, includit saltem valoris vel datæ complacentiam.

Dixi beneficium formaliter, includere saltem cognitionem; etsi enim Vasquez cum aliis quibusdam existimet solam cognitionem sufficere, probabilius tamen est quod docet Suarez, & alii, requiri ulterius ad formale beneficium intentionem dandi auxilium congruum, quæ tale, vel saltem complacentiam de illius congruitate, & efficaciam, & hic videtur communis omnium conceptus: unde sanctus Thomas 2. 2. q. 106. art. 3. ad tertium ait, cum qui facit alteri bene, merè ut sibi ipsi profit, eo loco habendum esse, quo is qui pacit pecudem: & ibidem art. 5. ad primum ait, beneficium materialiter consistere in re datâ, formaliter in affectu dantis: quod Seneca similiter, & morales passim Philosophi testantur: & universim opus aliquod bonum non plus habet in ratione beneficii, aut virtutis, quàm sit in affectu, ut supra ostendimus de actibus humanis.

IV. Quod sentiat nonnulli si Deus omnia creasset me & ob suam gloriam.

Hinc inferunt aliqui, si Deus omnia crearet, merè ob suam gloriam, non habituros obligationem homines sicut modò habent, gratias ei ex speciali affectu gratitudinis agendi, sed solum latiori quodam modo, colendo scilicet ipsum ut primum principium, non ut benefactorem formaliter: sicut Vasquez & alii respondere debent, casu quo parens generaret absque notitia prolis secururæ, quem tamen filius colere teneretur per virtutem pietatis, non gratitudinis formaliter, seu ut principium sui esse, non ut benefactorè propriè sumptum.

V. Quo sensu iusserint Angelus Heliodorum Onia gratias agere pro salute.

Opponi hic solet illud 2. Machab. 3. ubi Angeli iusserunt Heliodorum Oniæ Sacerdoti gratias agere ob salutem ejus precibus receptam, qui tamen non ob aliquam in eum benevolentiam, sed ne quid mali Judæis ex ejus interitu proveniret, sacrificium pro eo obtulerat. Respondetur affectum erga seipsum in re aliquâ præstandâ, non impedire quo minus sit opus misericordiæ, si simul id præstet ex affectu erga alterum, non autem constat Oniam hoc modo pro Heliodoro non orasse, imò ex hoc iplo loco Scripturæ colligimus potius contrarium, cum verè pro salute ejus oraverit, quod indicat affectum misericordiæ, vel charitatis. Adde præterea gratiarum actionem aliquando strictius, aliquando latius sumi, ut ex communi loquendi modo constat. Tertio volebat Deus, ut se ille summo Sacerdoti submitteret, & pro materiali etiam beneficio gratias eidem ageret. Videatur Moraines Disp. 27.

Actio gratiarum aliquando strictius, aliquando latius sumitur.

SECTIO QUINTA.

Objectiones nonnullæ circa gratiam in ratione beneficii.

I. OBJICIES primò, non videri subsistere id quod diximus, nempe auxilium sufficiens, si in entitate sit æquale, esse mirus beneficium morali.

P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. I.

raliter, quàm efficax; nec enim æquum videtur, ut Dei dona minoris habeantur ob nostram negligentiam. Respondetur, non præcisè ob nostram negligentiam minoræ conferri donâ Dei, sed quia negligentiam illam non tollunt; sunt enim correctiva, voluntatem non consentire, & gratiam ei non persuadere, seu non efficere ut voluntas consentiat. Quare mirum videri non debet, quod auxilium ordinatum ad ejusmodi rem juvandam, quæ ob suam mobilitatem & inconstantiam nunc vult, nunc non vult cum æquali, imò & cum eodem fortè auxilio, qualis est voluntas creata ex nihilo facta, mirum inquam non est, illud ipsum auxilium etiam in actu primo cum relatione ad causam, nunc majus nunc minus beneficium conferri, maxime cum Deus, qui illud donat, sciat habiturum, vel non habiturum effectum antequam illud donet.

Quare hinc auxilium sufficiens conferri minus beneficium auxilio efficitur.

Objicies secundo: majus sunt beneficium centum aurei, quàm decem, etiam si melius accipienti succedat cum decem, ergo idem erit de auxilio. Respondetur negando consequentiam, primò quia nummi illi non ordinantur ex naturâ suâ ad faciendum nos diligentes, sicut ordinatur gratia. Secundo, licet namque hoc tempore plus illi profuturi sint decem aurei, quàm alteri centum, possunt tamen hi in aliud tempus servari, & tunc plus ei prodesse, quod dici nequit de gratiâ, quâ nisi quis modò utatur, nunquam postea eadem uti poterit, cum statim destruat. Tertio tandem dico probabile mihi videri, si nunquam sint illi aurei huic homini utilitatem allaturi, & hoc donans cognoscat, & vicissim sciat decem alteri utiles futuros, quamvis materiale beneficium sit majus respectu prioris, formale tamen majus esse respectu secundi. Unde consequenter ad hæc affirmant auctores hujus sententiæ, majora esse beneficia, ea quæ conferuntur multis ex communi hominum conditione, qui per ea salvantur, quàm alia in se multo nobiliora, ut fuit vocatio Judæ ad Apostolatam, & similia.

II. Cur centum aurei sint majus beneficium quàm decem, etiam si tamen minor gratia entitativè sit majus beneficium interduum gratiâ majori.

Objicies tertio: gratiam, etiam prout est à Deo, esse efficacem, ergo non dependentem à voluntate creatâ. Respondetur, gratiam etiam prout à solo Deo, esse efficacem hoc sensu, quòd scilicet habeat virtutem operandi, seu energiam, quæ facit ut faciamus, illa enim nihil aliud est quàm ipsa entitas gratiæ, quæ tota est à Deo. Si autem loquamur de infallibilitate hominem convertendi, hoc non habet gratia, nisi cum dependentiâ quadam à nostrâ voluntate, & consensu futuro. Aliquo tamen modo potest dici auxilium, etiam prout est à Deo efficax infallibiliter, prout scilicet includit scientiam conditionatam, quo sensu supra diximus esse auxilium efficax infallibile instrumentum Dei.

III. Quo sensu gratia prout est à Deo sit efficax.

Est infallibiliter efficax ut includit scientiam conditionatam.

Objicies quarto: si Deus vel intendat auxilium ut efficax, vel cum speciali complacentiâ illud conferat, tolli libertatem, cum hac quippe intentione vel complacentia non est stare negatio consensus: cum ergo hæc sint, quid antecedens, tollitur per ea libertas. Respondetur sicut respondi de præfinitionibus, nempe hanc voluntatem seu complacentiam non esse simpliciter antecedentem, sicut nec est simpliciter antecedens scientia conditionata, in qua fundatur, imò posito auxilio, supponit consensum jam absolute futurum ut ostensum est, sicque est necessitas solum consequens. Illa itaque complacentia supponit scientiam conditionatam, hæc consensum conditionatè futurum, ergo neutra simpliciter antecedit, cum consensus jam pro aliquo priori sit aliquo modo futurus: quæ supra fusi sunt declarata.

IV. Specialis illa intentio, seu complacentia, qua Deus auxilium illud confert, non est simpliciter antecedens.

Zz

Objicies